BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { In România 8 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 29 Marți 31 Ianuarie 1939
10 Pagini P

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Planurile de refacere și de inzestrare

De câtva timp se propun și se studiază la noi, de organele competinte, diferite „planuri", care nu sunt de cât programe de realizări, bazate pe anumite norme, directive și mijloace într'un scop determinat. Executarea acestor planuri este, de obicei, limitată în timp.

Așa de ex., consiliul superior economic a fixat câteva orientări generale pentru alcătuirea unui „plan economic pe un termen mai lung". Planul economic ce se pregătește ar cuprinde un program de realizări în mai multe sfere de activitate, unele de ordin economic public, altele de ordin economic particular — lucrări publice, industrie, agricultură ș. a.

Un alt plan important este de ordin financiar, care ar cuprinde mijloacele necesare pentru acoperirea cheltuelilor în vederea executării sarcinilor principale ale Statului în domeniul apărării naționale, al căilor de comunicații, în materie de transporturi, lucrări publice, organizarea industriei de război și în general a potențialului de război, care reclamă investiții. Un asemenea plan financiar impune, la rândul său, existența altor planuri ce sunt în strânsă legătură cu sarcinile principale ale Statului: un plan de înzestrare a armatei cu material și armament; un plan de construcții și de modernizare a drumurilor, în care se cuprind și proectele de coordonare a mijloacelor de transport; un plan pentru investițiile publice; un plan de sistematizare a Capitalei; un plan de organizare socială, etc.

Elaborarea tuturor acestor planuri de către organele competinte, de sigur că corespunde unor necesități simțite, căci Statul nu poate să satisfacă interesele variate și importante de ordin național, social, economic, financiar și cultural, dacă n'ar avea un program vast de realizări și mijloace la dispoziție spre a-l executa într'un timp determinat.

In deosebi, suntem datori să dăm toată atenția cuvenită executării într'un ritm accelerat al planului de înzestrare al oștirii cu armamentul modern și materialul necesar, impus de cerințele apărării naționale. In situația actuală internațională toate statele sunt preocupate de problema siguranței lor și au planuri de înarmare, în curs de executare, care corespund cerințelor lor de apărare și de siguranță. Până și statele, care au fost până acum câțiva ani supuse, prin clauzele militare ale tratatelor, unei limitări în materie de efective și de înarmări, după înlăturarea acelor obligațiuni, au intensificat înarmările și au sporit forțele lor militare pe baza unor planuri.

Ungaria a trecut, și ea de la regimul restrictiv și controlul militar, ce i-au fost impuse prin tratat, la organizarea forțelor sale armate, prin sporirea efectivelor, a armamentului și a materialului și prin introducerea serviciului militar obligator, în locul sistemului voluntariatului de până acum.

In asemenea condiții problemele apărării naționale trebue să fie pe primul plan al preocupărilor noastre.

Declarațiile contelui Csaky

de I. LUGOSIANU

Puțină vreme după instalarea sa la ministerul de externe al Ungariei, contele Csaky constata — într'un discurs ținut în fața alegătorilor săi — că liniile generale ale politicii externe maghiare au rămas neschimbate. Politica creștină, etnică și socială a guvernului maghiar, spunea în rezumat ministrul, a situat Ungaria alături de axa Roma-Berlin în configurația internațională de azi. Politica axei nu este o primejdie pentru independența Ungariei, apărată de tradițiile ei milenare. Solidaritatea cu axa Roma-Berlin ține Ungaria departe de bolșevism și-i dă totodată stabilitate economică.

In ceeace privește relațiile cu vecinii, ministrul de externe constata că Ungaria și-a întărit legăturile de prietenie tradiționale cu Polonia și s'a străduit să-și normalizeze relațiile cu statele vecine. Dobândirea parității de drepturi a înlesnit această politică de bună vecinătate, care n'a reușit însă pretutindeni. Contele Csaky preciza că Ungaria are conștiința liniștită și-și declină răspunderea acestui insucces.

Vorbind despre minorități, ministrul maghiar arăta că bunul tratament al minorităților este o tradiție milenară a Ungariei și că acestea se vor bucura de protecția guvernului, dar că, dacă vor lucra contra statului maghiar, mâna stăpânirii de stat se va lăsa grea asupra lor.

Incheind, în fine, ministrul de externe maghiar ținea să constate că principiul etnic și ideia politică a Coroanei Sfântului Ștefan nu sunt în contradicție, precizând că principiul acesteia consistă în cooperarea dintre națiunile mici și că ea este întemeiată de sentimentele lor de independență și solidaritate.

In declarațiile de Vineri, în fața comisiunilor afacerilor străine ale Parlamentului, făcute la o lună după vizita contelui Ciano la Budapesta și la câteva zile după întoarcerea contelui Csaky dela Berlin, se pot constata deosebiri esențiale față de punctul de vedere anterior al guvernului maghiar.

In primul rând trebue înregistrată o sensibilă apropiere de axă. In timpul vizitei sale la Berlin ministrul maghiar a putut constata, nu numai că nu există interese opuse între Germania și Ungaria, dar că în multe chestiuni există chiar o strânsă comunitate de interese.

Reichul german, interesat ca Ungaria să fie puternică și independentă, s'a abținut dela orice amestec în politica internă a Ungariei, în cursul întrevederilor dela Berlin, iar cancelarul Hitler a declarat ministrului că el consideră „sacră și intangibilă" frontiera ungaro-germană. Nici chestiunea regimului politic intern al statului maghiar, nici problema antisemită sau tratamentul minorităților germane din Ungaria nu sunt deci o piedecă la politica de înțelegere deplină cu Reichul. Dacă se adaogă la aceste constatări, desăvârșita identitate de concepții între Italia și Ungaria, care e tradițională în ultimii ani și care a fost din nou confirmată cu prilejul vizitei contelui Ciano în Ungaria, în Decembrie trecut, se poate conchide că apropierea Ungariei de axa Roma-Berlin a realizat progrese simțitoare.

Această constatare devine și mai limpede, dacă luăm notă de declarațiunea contelui Csaky, că Ungaria va adera în curând la pactul anticomunist și dacă analizăm mai de aproape atitudinea diplomației ungare față de Franța și Marea Britanie. Aceste două Mari Puteri, constată ministrul de externe ungar, manifestă puțin interes, pentru Europa centrală, după conferința dela Mün-

(Continuare in pag. 2-a)

Pe frontul Catalan

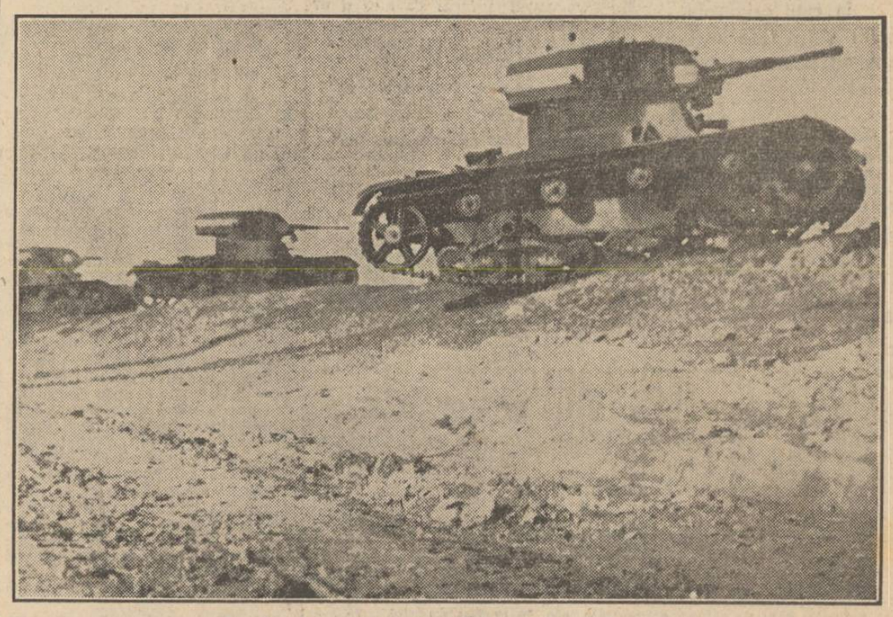

Carele de asalt naționaliste pe frontul catalan

O comunicare la Academia din Atena privitoare la români

D. prof. Keramopulos respinge teoria lui Roessler

de R. SEIȘANU

Zilele trecute, într'o ședință a Academiei din Atena, d. prof. universitar, Keramopulos, a făcut o comunicare importantă privitoare la origina și așezările românilor din Grecia și din celelalte state balcanice, atât din punctul de vedere istoric, cât și din punctul de vedere etnologic.

In partea introductivă a comunicării sale, d. prof. Keramopulos a precizat teritoriile și comunele locuite de români în Grecia: în masivul complex al Pindului și în prelungirea sa spre nord — Voionul și Gramosul — ei sunt așezați în comunele Metsoro, Abdela, Perivoli, Samarina, Smixi, Furca, Gramosta, Deusko, Nicolița și Linotopi; pe linia paralelă a Varnontelui, la Pisoderi, Nevesca și Clisura; pe muntele Vermion, la Seli; pe linia perpendiculară a Olimpului și Pierici, la Vlacholivadon, Kokinofon, Fteri; în Epir, pe ramurile Pindului, la Syrako, Kalarytai și în câteva sate din Zagoria; pe Rhodope, în câmpia Seres și în câmpiile din interior, la Grebena, Argos, Orestitlon, Versa etc.

Reținem constatarea academicianului și eruditului istoric grec cu privire la Aromânii din Almopia sau Karatova și poate din Molivista și Gopeși, „remarcabili și absolut originali", dintre care unii dintr'înșii a fost bulgarizați și alții, islamizați, chiar în timpul din urmă; ca și la cei din Rhodope „altă dată mai numeroși"...

D. Keramopulos a pomenit și de emigrare între cauzele ce au contribuit la scăderea numărului românilor din Grecia. De fapt, curentul de emigrare a fost parțial. El n'a atins massa compactă a românilor din masivul muntos al Pindului, ci numai pe românii din regiunile Veria, Vodena, Caterinei ș. a., din cauze de ordin economic, cultural și religios.

Dela 1925 și până acum câțiva ani, când a încetat curentul de emigrare spre țara noastră, numărul familiilor aromânești, care au părăsit Grecia și s'au stabilit la noi, în Dobrogea de sud, a fost de 4000 (circa 20.000 membri).

Intre cauzele care au determinat emigrarea au fost și consecințele ce le-a avut instalarea refugiaților greci din Asia Mică, Caucaz, Tracia și Bulgaria, în câmpiile, văile și munții Macedoniei grecești.

Instalarea celor peste un milion de refugiați greci în această regiune, locuită de băștinașii români, a modificat regimul economic în paguba populației băștinașe, căci guvernul din Atena a pus la dispoziția refugiaților mijloacele necesare ca să dispună de un număr mare de capete de vite și de întinse terenuri pentru păsunat. In asemenea condiții o parte din românii din acest ținut, au fost strâmtorați și chiar dislocați, prin emigrare. D. prof. Keramopulos a amintit și de românii din statele balcanice propriu zise — Albania, Iugoslavia și Bulgaria — care, în imensa lor majoritate, își păstrează limba, credința religioasă, constiința națională, tradițiile, obiceiurile și specificul lor etnic latin.

Ocupându-se apoi de teoriile istorice, numeroase și variate, asupra originei românilor din peninsula balcanică, puse în circulație de cronicarii vechi bizantini și de istoricii moderni, d. prof. Keramopulos, după o analiză critică a lor, ajunge la concluzia coexistenții românilor din Dacia și dela sudul Dunării cu populațiuni latinizate, împotriva teoriei penetrațiunii românilor din Dacia, prin emigrație, colonizări, sau nomadism pastoral, în ținuturile balcanice și ale Pindului. Merită atențiune analiza critică a teoriei lui Roessler, pe care ungurii și-au însușit-o și o susțin și azi, pentru că convine tezei lor revizioniste: pretinsa lipsă de continuitate a elementului român în Dacia și „golul" (?) lăsat în Transilvania până la apariția triburilor maghiare.

Eruditul istoric grec respinge teoria lui Roessler, care se sprijină pe nenumărate argumenta ex silentio și pe multe puncte vulnerabile, ca lipsită de orice bază științifică. O consideră în contrazicere cu mărturiile istoricilor romani, cu formațiunea și dezvoltarea firească a poporului român, în cadrul și mediul său fizic și cu logica.

Spre a construi teoria sa, a declarat d. prof. Keramopulos, Roessler admite că Aurelian n'a retras numai armata și „provincialii" — o clasă determinată de oameni latinizați, ce urmau armata romană, sau erau susținuți de ea spre a servi interesele statului roman — cum mărturisește formal istoria, ci a impus și indigenilor, adică daco-romanilor, s'o părăsească și să treacă la sudul Dunării. Iată ceva „absolut inadmisibil", a spus academicianul grec, căci măsura ar fi fost nu numai crudă față de un popor inocent și greu de executat, dar și împotriva intereselor romanilor. Adevărul istoric este că Dacia și după retragerea legiunilor și a „provincialilor", a fost populată și guvernată de daco-romani, care prin geniul lor politic și prin civilizația moștenită dela romani, au asimilat treptat elementele străine, rămase în urma invaziunii barbarilor prin această țară. Acestea sunt argumentele concludente ale d-lui prof. Keramopulos.

Iată încă o contribuție importantă științifică, din partea unui erudit academician grec, cu privire la continuitatea elementului român între Tisa, Carpați, Dunăre și Marea Neagră.

O Elveție nouă

de AL. GREGORIAN

Elveția, acest paradis al turiștilor și al diplomației geneviste, a intrat în conștiința europeană ca o patrie a democrației și a tuturor libertăților, și a băncilor cu plasament sigur. Politica ei neutrală a fixat-o într'un echilibru neclintit. Compoziția etnică felurită, de țară cu trei origini distincte: germană, franceză, italiană, lipsa unei limbi naționale unitare, a unei discipline interioare, a unui ideal care să irizeze zările Alpilor și a unei solidarități organice a locuitorilor săi, toate acestea făceau ca Elveția să fie considerată până acum ca un Eldorado al tuturor inadaptabililor Europei și ca o țară astenică.

Viața ei publică, dominată de grija constantă de a asigura libertatea cetățeanului ca libertate în sine fără altă finalitate și de preocuparea de a menține cumpăna între cantoane, absența dela toate discuțiile care agitau continentul și lipsa de interes pentru problemele generale la ordinea zilei, ne obișnuise cu ideea că Elveția, deși în centrul european, era o țară inaccesibilă ideilor vremii.

Conservatoare, mai mult, passeistă, ea rămâsese parcă în epoca lui Wilhelm Tell.

Cartea lui Gonzague de Reynold, intitulată „Conscience de la Suisse" (Conștiința Elveției) care ne-a căzut de curând în mână, răstoarnă total prejudecățile europene despre republica federală din văile alpine și ale munților Jura. Autorul cunoscutelor lucrări „Europa tragică" și „Portugalia" (aceasta din urmă premiată de d. Oliveira Salazar) ne înfățișează o Elveție cu totul nouă, străbătută de o mare credință în viitorul ei, dinamică, prezentă, unitară, o Elveție în care mișcarea de idei din jur are ecou și în care se răsfrânge întreaga stare de spirit europeană a timpului nostru.

Neutralitatea perpetuă bernezină nu mai apare astfel ca un ideal. Dimpotrivă, noua constiință șviteriană o consideră ca un semn de slăbiciune, de renunțare, de inferioritate. Ea destramă spiritele, le face să aibe teamă „de tot ce este definit, de tot ce posedă o formă și

(Continuare in pagina 2-a)

Să fie o șaradă sau un rebus?

Clișeul care însoțește textul articolului de față poate apărea ca o ciudățenie...

E o inscripție cu cuvinte întregi, la începutul ei, dar continuată cu cuvinte din cari literele lipsesc, — ciupite parcă, — amintind o șaradă sau un rebus, imaginația și istețimea privitorului trebuind să umple golurile, cu mai mult sau mai puțin succes

Privirea atentă a cititorului, chiar a celui nedeprins cu sportul șaradelor sau al cuvintelor încrucișate, — îl va face să distingă că e vorba de fruntașul între cărturari **Ioan Helliade Rădulescu**, nume sub care se citește „Români... recunosce.. ori".

Ciupiturile merg crescând, după cifrele „1802—1872" marcând cuprinsul existenței aceluia care „lucră cu mintea, cu peana, cu vorba, la cultura și înălțarea poporului român...".

Inscripția aceasta, șirbită de vreme, — așa cum se vede în clișeu, — nu e descoperită de mine în vreun colț de muzeu.

Am văzut-o, — și-o poate vedea, încă, oricine, — pe soclul statuei marelui Heliade Rădulescu, peste drum de universitate.

Am citit-o, cu o tristețe ușor de înțeles, însă cu convingerea că neobservată de alții, însă semnalată acum, se va face, față de ea, foarte repede, ceeace trebuia făcut de mult...

M. N.

Val de ger în Statele-Unite

— 40° SUB ZERO —

New York, 28 (Rador).— Asupra statului New England și a altor state de pe litoralul Atlanticului s'a abătut de câteva zile un puternic val de ger.

Temperatura a scăzut până la 40 grade sub zero.

Apele fluviului Hudson au înghețat. Navigația este complet întreruptă.

Rada portului New York este acoperită de sloiuri de ghiață.

xX⊙●⊙Xx

Un vulcan în plină erupție

Bruxelles, 28 (Rador). — Din Costermansville (Congo belgian) se anunță că erupția vulcanului Nyamlagira continuă cu intensitate și că mai multe mii de hectare de plantațiuni, aparținând unor societăți europene, au fost distruse de lavă.

Numeroși elefanți se află în mijlocul unei păduri incendiate și sunt amenințați să ardă de vii.

Foarte numeroși turiști au sosit la fața locului spre a vedea grandiosul spectacol pe care îl înfățișează vulcanul în plină erupție.

xX⊙●⊙Xx

Căpitanul WIEDEMAN, aghiotantul cancelarului Hitler, noul consul general al Germaniei la San-Francisco

SITUAȚIA INTERNAȚIONALĂ

Discurs rostit de Augur la societatea belgiană de studii și de expansiune dela Liege

II

Când studiez situația germană, constat falimentul planului Goering pentru autarhia Reichului. Această independență din afară nu există, după cum n'a existat acum un an, când am vorbit înaintea dv. Ba chiar situația s'a agravat după alipirea teritoriului sudet. Căci aceste două teritorii, cu câteva zeci de milioane de locuitori sunt deficitare din punct de vedere al produselor alimentare. Anexându-le Germaniei, care ea însăși nu are destule alimente, și-a impus sarcina de a găsi provizii pentru austriaci și germanii sudeți. Lipsa devizelor se accentuiază. Când Hitler a pus mâna pe Austria, a găsit acolo cam 26 milioane de livre sterline la Banca Austriei și în instituțiile private. Dar această sumă importantă a fost cheltuită pentru cumpărarea de materii prime pentru armamente. Când a venit rândul Cehoslovaciei, germanii au descoperit că oamenii la Praga s'au aranjat la timp, ca să nu aibă bani străini lichizi, spre a le oferi. Firește, au profitat de lecția austriacă. De-atunci, vecinii Germaniei se feresc să-și aibă la ei avutul în aur. Il expediază la Londra sau chiar la New-York. Germanii își arată supărarea, publicând articole în cari denunță trimiterea aurului belgian la Londra, bunăoară, ca o crimă împotriva neutralității.

Totuși riscurile unui război continental sunt atât de mari, încât în ceeace mă privește eu nu cred că momentul crizei fatale este atât de aproape de noi.

V'am spus că raționez rece. Acesta e motivul pentru care sunt partizan convins al politicii d-lui d-lui Chamberlain care pretinde că dacă nu faci război „trebuie să faci pace". Prin aceasta el vrea să spună că nu este deajuns să vrei pacea, ci că trebuie să muncești ca s'o realizezi. Metoda sa a contactelor directe cu dictatorii este criticată aspru. Dar adversarii d-lui Chamberlain n'au oferit până acum altă metodă — căci a scoate limba de departe nu este o metodă serioasă. Dacă ar fi să facă război, acești domni, dacă națiunea și-ar schimba deodată gândurile și le-ar încredința guvernul, ei ar fi foarte încurcați.

(Continuare in pag. 2-a)

Generalul Franco și ministrul său de război, generalul Davile, urmărind operațiile pe frontul de nord

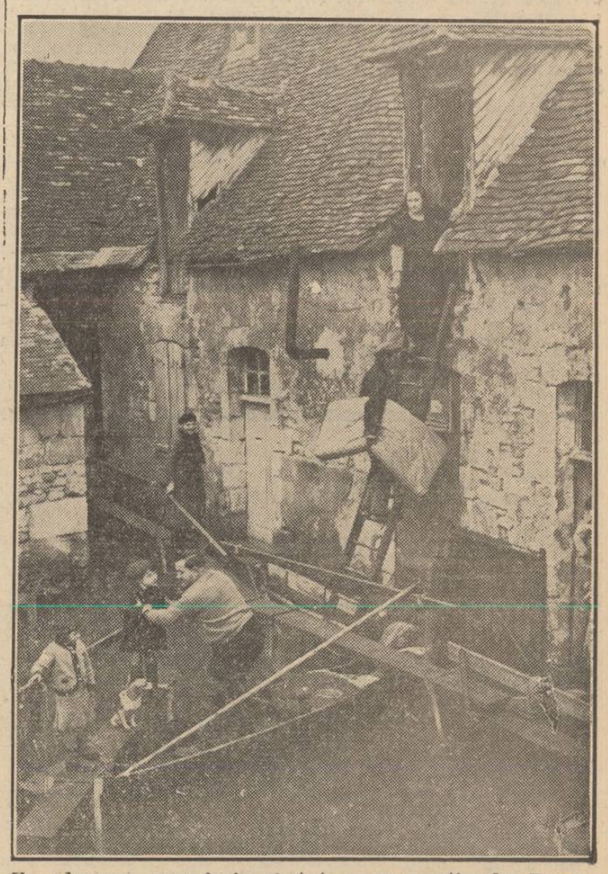

Un adevarat prapad s'a abatut asupra cartierului Bourges, din cauza revărsării râului Cher (Franța). In clișeu se vede cum locuitorii scot avutul pe ferestre